

OBČINA VRANSKO

LOKALNI PROGRAM ZA KULTURO 2025-2028 V OBČINI VRANSKO

Pripravili:

**Občina Vransko v sodelovanju z
ustanovami in društvi na področju kulture v Občini Vransko**

KAZALO

1. UVOD.....	4
1.1 STROKOVNE OSNOVE ZA IZDELAVO LOKALNEGA PROGRAMA KULTURE V OBČINI VRANSKO ZA OBDOBJE 2025-2028.....	4
1.2 OCENA STANJA.....	5
1.3 SPLOŠNI CILJI NA PODROČJU KULTURE.....	8
2. KNJIŽNIČNA DEJAVNOST	8
2.1 KULTURNA TRADICIJA.....	8
2.2 ANALIZA DANAŠNJEGA STANJA KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI V OBČINI VRANSKO	9
2.3 DEJAVNOST MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE	11
2.4 KNJIŽNICA. NJENE NALOGE IN NJENA VLOGA V LOKALNEM OKOLJU	12
2.5 POGOJI ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE SLUŽBE	13
2.6 PREDNOSTNE NALOGE MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ŽALEC 2025-2028	13
2.6.1 NABAVA RAZNOVRSTNEGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA.....	13
2.6.2 UVAJANJE NOVIH STORITEV	15
2.6.3 INFORMACIJSKO PISMENOST UPORABNIKOV.....	15
2.6.4 UREDITEV DEMOZNANSKE ZBIRKE.....	15
2.6.5 OSKRBOVANJE LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI S KNJIŽNIČNIM GRADIVOM IN SKRB ZA LJUDI S SOCIALNIMI STISKAMI	15
2.6.6 IZOBRAŽEVANJE IN STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE, TUDI SAMOIZOBRAŽEVANJE.....	16
2.6.7 PORAST ŠTEVILA UPORABNIKOV OZIROMA ČLANOV	16
2.6.8 OBVEŠČANJE O DEJAVNOSTI V USTREZNIH MEDIJAH, NA SPLETNI STRANI (WWW.ZAL.SKI.SI) IN PREK DRUŽBENIH OMREŽIJ	17
2.6.9 IZVAJANJE RAZLIČNIH OBLIK SPODBUJANJA BRANJA	17
2.6.10 POVEČATI ŠTEVILO ZAPOSLENIH.....	17
2.6.11 KREPITEV OBSTOJEČIH IN VZPOSTAVLJANJE NOVIH PARTNERJEV	17
2.6.12 UPRAVLJANJE KNJIŽNICE	18
2.6.13 INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	18
2.7 POVZETEK CILJEV	18
3. ZAVOD ZA KULTURO, TURIZEM IN ŠPORT	20
3.1 UPORIZORITVENA UMETNOST.....	20
3.2 GLASBENA UMETNOST	21
3.3 LIKOVNA UMETNOST.....	21
3.4 KULTURNO IZOBRAŽEVANJE	21
3.5 MEDIJI	22

3.6 KNJIGA IN ZALOŽNIŠTVO	22
3.7 KULTURNA DEDIŠČINA IN JAVNA KULTURNA INFRASTRUKTURA	23
3.8 CILJI IN UKREPI ZA OBDOBJE 2025 – 2028	25
4. LJUBITELJSKA KULTURNA DEJAVNOST	27
4.1 FOLKLORNO DRUŠTVO VRANSKO	27
4.2 LITERARNO DRUŠTVO LIVRA VRANSKO	27
4.3 OSNOVNA ŠOLA VRANSKO-TABOR	28
4.4 GLASBENA ŠOLA »RISTO SAVIN« ŽALEC	28
4.5 JAVNI SKLADI RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI – OBMOČNA IZPOSTAVA ŽALEC	30
4.6 OSTALA KULTURA	33
5 ZAKLJUČEK.....	33

1. UVOD

Lokalni program za kulturo je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz doseženega položaja kulture v občini in ugotavlja vlogo kulture v razvoju občine in javni interes zanjo.

Pravna podlaga za sprejem lokalnega programa kulture je Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07-UPB, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 8/25), ki v 14. členu določa, da lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje štirih let ali več.

Lokalni program za kulturo v Občini Vransko (v nadaljevanju LPK) izhaja iz obstoječega stanja kulture v občini. Povzema kulturno tradicijo, opredeljuje naloge in cilje občine na področju kulture, opredeljuje programe lokalne skupnosti na področju kulture in javni interes zanje, opredeli javno kulturno infrastrukturo in spodbuja k nadaljnjemu razvoju kulture. V dokumentu so zastavljeni cilji in prioritete za štiriletno obdobje ter usmeritve za uresničitev zastavljenih ciljev, neposredno pa odgovarja na ključne probleme posameznih področij kulture.

Pri pripravi Lokalnega programa za kulturo 2025-2028 v Občini Vransko so sodelovali osnovni nosilci kulturne dejavnosti:

- javni zavod Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko (ZKTŠ Vransko),
- javni zavod Medobčinska splošna knjižnica Žalec (MSK Žalec),
- javni zavod Glasbena šola »Risto Savin« Žalec (GŠ Žalec),
- javni zavod Osnovna šola Vransko-Tabor (OŠ Vransko-Tabor),
- Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Žalec (JSKD OI Žalec),
- Folklorno društvo Vransko ,
- Literarno društvo LIVRA Vransko,
- strokovne službe Občine Vransko.

1.1 STROKOVNE OSNOVE ZA IZDELAVO LOKALNEGA PROGRAMA KULTURE V OBČINI VRANSKO ZA OBDOBJE 2025-2028

V nadaljevanju navajamo zakonske osnove, poročila in druge dokumente, na katerih temelji izdelava letnega programa kulture:

- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024-2031 (Uradni list RS, št. 61/24),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo – ZUJIK (Uradni list RS, št. 77/2007-UPB, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 8/25),
- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15),
- Zakon o glasbenih šolah (Uradni list RS, št. 81/06 – UPB, 53/24),
- Zakon o javnem skladu RS za kulturne dejavnosti (Uradni list RS, št. 29/10),
- Strategija razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2022-2027,

- Strateški načrt Medobčinske splošne knjižnice Žalec za obdobje od 2022 do 2027,
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Medobčinska splošna knjižnica Žalec (Uradni list RS, št. 11/08),
- Odlok o ustanovitvi vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola Risto Savin Žalec (Uradni list RS, št. 6/1997, 63/2001, 112/2008, 85/2010, 68/2013),
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko, Uradni list RS, št. 16/05 ter Uradne objave Občine Vransko, št. 5/2021, 6/2024 in 3/2025),
- Odlok o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Vransko-Tabor (Uradni list RS, št. 43/00, 113/00, 69/01, 72/02, 2/04, 102/08, 69/10, 82/10 in Uradne objave Občine Vransko, št. 10/2024),
- Pravilnik o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v Občini Vransko (Uradni list RS, št. 14/2010),
- Strateški načrt javnega zavoda »Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko« za obdobje 2025-2029,
- Letno poročilo 2024 ZKTŠ Vransko,
- Letno poročilo 2024 OŠ Vransko-Tabor,
- Letno poročilo 2024 GŠ Žalec,
- Poslovno poročilo za leto 2024 MSK Žalec,
- Letna poročila FD in LD LlvRA Vransko za leto 2024.

1.2 OCENA STANJA

Izvajalci kulturnih programov v Občini Vransko so:

- kulturna društva,
- druga društva in klubi, ki imajo v statutu registrirano tudi kulturno dejavnost,
- Medobčinska splošna knjižnica Žalec,
- Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, OI Žalec,
- javni in zasebni zavodi s področja kulture (Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko, OŠ Vransko-Tabor, Glasbena šola Žalec ...),
- Pokrajinski muzej Celje, Muzej novejšje zgodovine Celje, Zavod za varovanje kulturne dediščine Celje,
- gospodarske organizacije, neprofitne organizacije in druge pravne osebe, registrirane za opravljanje dejavnosti na področju kulture.

LJUBITELJSKA KULTURA

Pomembno vlogo pri izvajanju ljubiteljske kulturne dejavnosti imajo društva. Njihova tradicija izvira iz leta 1867, ko je bila ustanovljena Narodna čitalnica. Pozneje so Vranšani kljubovali raznim pritiskom na kulturnem, političnem in gospodarskem področju prav z ustanavljanjem raznih društev. Prostovoljno gasilsko društvo, ustanovljeno leta 1886, je eno izmed najstarejši gasilskih društev na Slovenskem. Ustanovljena je bila Kmetijska podružnica, Obrtna zadruga ter podružnice sv. Mohorja, Slovenske matice in Savinjskega Sokola. Na Vranskem so bile zelo pogoste kulturne prireditve, kot so: telovadni nastopi, uprizoritve ljudskih igrice, pevski nastopi. V kasnejši dobi zaslovi pevsko društvo

»Vranska vila«, ustanovljeno 1897. Vsa navedena društva so imela narodno buditeljski značaj in so bila nosilci kulture na Slovenskem.

Danes v občini Vransko aktivno delujeta dve kulturni društvi: Folklorno društvo Vransko in Literarno društvo LIVRA Vransko.

Občina Vransko podpira razvoj kulturnih društev, zato zagotavlja sredstva za izvedbo javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti, ki se izvaja v skladu s Pravilnikom o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v Občini Vransko. Na osnovi pogodbe z Javnim skladom za kulturne dejavnosti, ki je ustanovljen na podlagi Zakona o Javnem skladu RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, financira izvajanje določenih nalog in strokovnih opravil, ki jih izvaja JSKD Območna izpostava Žalec.

KNJIŽNIČNA DEJAVNOST

Občina podpira in sofinancira knjižnično dejavnost v skladu s predpisi Zakona o knjižničarstvu in z letno pogodbo o sofinanciranju knjižnične dejavnosti. Občina z letnim programom kulture v občinskem proračunu zagotavlja Medobčinski splošni knjižnici Žalec sredstva za plače, sofinanciranje dejavnosti, materialnih stroškov in nakup knjižnega gradiva v višini predpisanih in dogovorjenih finančnih deležev in obveznosti za delovanje Občinske knjižnice Vransko.

ZAVOD ZA KULTURO, TURIZEM IN ŠPORT VRANSKO

Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko, skrajšano ime ZKTŠ Vransko, deluje od leta 2002. Ustanovitelj Zavoda je Občina Vransko, ustanoviteljske pravice in obveznosti v njenem imenu izvaja Občinski svet Občine Vransko.

Zavod opravlja javno službo na področjih kulture, turizma in športa. Njegovo poslanstvo je organiziranje, spodbujanje in razvoj vseh treh dejavnosti. V sodelovanju z matičnima muzejema, Pokrajinskim muzejem Celje in Muzejem novejši zgodovine Celje, pa tudi upravljanje z dediščino in spomeniki lokalnega pomena ter objekti, ki jih je nanj prenesla ustanoviteljica.

Zavod ima v upravljanju Športno dvorano Vransko, Kulturni dom Vransko, Schwentnerjevo hišo, gasilsko zbirko in etnološko zbirko.

Občina Vransko v občinskem proračunu zagotavlja sredstva za plače, tekoče vzdrževanje objektov, izvajanje kulturnih programov in promocijo.

KULTURA V IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH

Bogata kulturna dejavnost se odvija tudi na OŠ Vransko-Tabor, ki se s svojim delovanjem vključuje v življenje lokalne skupnosti ter vzgaja mlade za poznejše društveno delovanje. V ta namen se povezuje z društvi in drugimi kulturnimi organizacijami ter občino. Učenci s pomočjo učiteljev popestrijo marsikatero občinsko prireditev.

V prostorih OŠ Vransko deluje oddelk Glasbene šole Risto Savin Žalec, katere soustanoviteljica je Občina Vransko. Tudi učenci glasbene šole so aktivno vključeni v občinski kulturni utrip, saj s svojim

nastopom pogosto popestrijo razne občinske prireditve (slavnostna akademija občinskega sveta, županjini sprejemi, odprtja razstav ...), organizirajo pa tudi svoje samostojne koncerte.

Občina z letnim programom kulture v občinskem proračunu zagotavlja sredstva za delovanje šolskega kulturnega društva ter s pogodbo namenja dogovorjena sredstva za delovanje Glasbene šole »Risto Savin« Žalec.

PRIREDITVE OB DRŽAVNIH PRAZNIKI IN DRUGE OBČINSKE PRIREDITVE

V občini namenjamo veliko pozornost počastitvi državnih praznikov. Za organizacijo prireditev ob kulturnem prazniku, 1. maju, dnevu državnosti, dnevu samostojnosti in enotnosti, za komemoracijo ob dnevu mrtvih ter za prireditve ob občinskem prazniku zagotavlja občina sredstva z letnim programom kulture v občinskem proračunu.

OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE

Trško naselje Vransko s farno cerkvijo sv. Mihaela je z odlokom razglašeno za kulturni spomenik. V registru nepremične kulturne dediščine na Ministrstvu za kulturo je z območja Občine Vransko evidentiranih 63 enot. Z zakonom predpisane strokovne in upravne naloge s področja varstva nepremične kulturne dediščine opravlja Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Območna enota Celje.

V občini Vransko smo ponosni na bogato sakralno dediščino. Poleg farne cerkve sv. Mihaela iz 12. stoletja je v občini še šest podružničnih cerkva, ki se omenjajo že v 16. stoletju: cerkev sv. Jeronima na Taboru, cerkev sv. Marije Magdalene na Ločici, cerkev Matere Božje na Čreti, cerkev sv. Katarine na Čreti, cerkev sv. Mohorja in Fortunata v Stopniku in cerkev sv. Martina v Podvrhu.

Občina zagotavlja z letnim programom kulture v občinskem proračunu sredstva za vzdrževanje spominskih in sakralnih objektov.

Občina Vransko je lastnica gasilske in etnološke zbirke, ki sta v upravljanju Zavoda za kulturo, turizem in šport Vransko. ZKTŠ upravlja tudi s Schwentnerjevo hišo, Vransko 25, kjer je skoraj v celoti ohranjena oprema hiše iz preloma 19. stoletja. ZKTŠ upravlja z dediščino in spomeniki lokalnega pomena ter objekti v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Celje, Muzejem novejši zgodovine Celje in Zavodom za varstvo kulturne dediščine.

Na Vranskem ima sedež Muzej motociklov Grom, ki je v zasebni lasti. Zbirka prikazuje razvoj in zgodovino motociklizma v Sloveniji in svetu.

V občini je bogata dejavnost ohranjanja žive kulturne dediščine, ki jo izvajajo društva (Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Vransko, Folklorno društvo Vransko) in posamezniki. Vezilje Snežinke Vransko vsako leto postavijo na ogled razstavo ročnih del, v razmiku leta in pol pa Vransko že tradicionalno gosti vseslovensko razstavo cvetja iz krep papirja.

MEDIJI

Občina financira izdajanje lokalnega časopisa Občinski informator, ki nastaja preko informacijske platforme Mojaobcina.si. Časopis vsebuje tudi Uradne objave Občine Vransko.

JAVNA INFRASTRUKTURA NA PODROČJU KULTURE

Javno infrastrukturo predstavljajo objekti in oprema za izvajanje kulturnih dejavnosti:

- Kulturni dom Vransko,
- Schwentnerjeva hiša.

1.3 SPLOŠNI CILJI NA PODROČJU KULTURE

Občina Vransko bo skladno z zakonom uresničevala javni interes za kulturo z zagotavljanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost, raznolikost, dostopnost kulturnih dobrin, slovensko kulturno identiteto ter kulturno prepoznavnost občine.

Javni interes za kulturo bo Občina Vransko uresničevala zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture ter z ohranjanjem kulturne dediščine.

Po določbah ZUJIK-a se za trajno in nemoteno zagotavljanje javnih kulturnih dobrin zagotavljajo javne službe, ki jih lahko izvajajo javni zavodi, skladi in agencije.

2. KNJIŽNIČNA DEJAVNOST

2.1 KULTURNA TRADICIJA

Občinska knjižnica Vransko je enota Medobčinske splošne knjižnice Žalec, prej Medobčinske matične knjižnice Žalec, katere ustanoviteljice so vse občine Spodnje Savinjske doline. Prva direktorica knjižnice je bila Anica Lesjak. Knjižnico je vodila 25 let, upokojila se je leta 1987. Tega leta je postala direktorica Anka Krčmar, ki se je upokojila 31. 12. 2006. Nadomestila jo je Jolanda Železnik.

Zgodovina Občinske knjižnice Vransko sega v davno leto 1869. Ohranjeno je vabilo k slovesni otvoritvi, ki je bila 31. januarja 1869. Knjižnica je opravljala uspešno kulturno in narodnostno poslanstvo ravno v času, ko so tudi na Vranskem hoteli ustanoviti „Schulverein“. Bila je shajališče vseh zavednih krajanov. Poznana so bila silvestrovanja v mali dvorani Smogavčeve gostilne, prirejali so številne prireditve, tombole in novoletne „alegorične slike“, ki jih je dolga leta pripravljala Anica Šerko. Član te knjižnice je bil tudi škof J.J. Strossmayer. Knjižnica se je vzdrževala iz članarine, izposojevalnine in letnega prispevka Posojilnice na Vranskem. Do okupacije je imela knjižnica že 1348 knjig.

Do leta 1931 je knjižnica uživala gostoljubje Šentakovih dedičev. Ko so ti želeli prostore nazaj, bi bila ustanova na „cesti“, če bi takratni župan Ottenschleger ne dovolil, da se nastani v občinski hiši (danes Pozničeva hiša).

Vojna ni prizanesla niti knjižnici. Okupator je skoraj vso knjižnično gradivo uničil, ohranilo se je le nekaj knjig pri posameznih članih. Po osvoboditvi je bila obnova knjižnice zelo težka. Veliko zaslugo za ponovno ureditev imata obe takratni knjižničarki Jakšetova in Kramerjeva (Savinjski vestnik, 1952, str. 3).

Od leta 1975 je za knjižnico skrbela Julijana Golob. Takrat je bila knjižnica še v zgornjih prostorih danes Pozničeve (še prej občinske) hiše, kasneje pa so jo preselili na staro sodnijo oz. stavbo, kjer je danes vrtec.

Leta 1993 je knjižnica postala enota Zavoda za kulturo Žalec.

Leta 2002 so občine Spodnje Savinjske doline (Braslovče, Polzela, Prebold, Vransko, Tabor in Žalec) sprejele Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Medobčinska matična knjižnica Žalec, ki se je leta 2008 preimenovala v Medobčinsko splošno knjižnico Žalec, v okviru katere danes deluje Občinska knjižnica Vransko. Tega leta se je knjižnica zopet selila. Njen novi „dom“ je v zgornjih prostorih Kulturnega doma Vransko. Do leta 2008 se je razprostirala na 107 m² in je imela dva oddelka: za odrasle in mladino. V maju 2008 pa je knjižnica pridobila dodatnih 18 m² za popolnoma nov otroški oddelek, oddelek za odrasle pa je deljen na strokovni oddelek in oddelek za leposlovje.

Po priporočilu iz leta 1971 je matična knjižnica v Žalcu prevzela vsestranski strokovni nadzor nad vsemi javnimi knjižnicami v takratni žalski občini. V skladu z novo organizacijo splošnoizobraževalne knjižnične mreže se je odločila za razvijanje le šestih od šestnajstih obstoječih knjižnic. To so bile knjižnice v Preboldu, na Polzeli, Vranskem, v Grižah, Braslovčah in Šempetru. Te knjižnice so imele v zalogi nad 500 knjig. (Povzeto po Završnik, Irena: Razvoj in stanje splošnoizobraževalnih knjižnic v Občini Žalec, julij 1984)

Leto 1990 je začetek računalniške obdelave gradiva. Sprva v privatno izdelanem programu, kasneje v Vir-u, od oktobra 1994 v programu MOLJ, od leta 1995 pa v programu COBISS.

V občinski knjižnici Vransko je do leta 2002 delala Julka Golob. Za njo je prišla Maja Jelen, ki je delala do septembra 2003, za njo pa je prišla Valerija Jerman, ki je v knjižnici še danes.

2.2 ANALIZA DANAŠNJEGA STANJA KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI V OBČINI VRANSKO

Knjižnica je postala pomembno kulturno središče v svojem kraju. Med bralci so predšolski otroci, osnovnošolci, srednješolci, redni in izredni študenti, zaposleni, upokojenci ... Knjige so namenjene bralcem vseh starosti. Članom knjižnice je na voljo tudi medknjižnična izposoja iz katerekoli knjižnice v Sloveniji in pa medoddelčna izposoja iz katerekoli enote, ki sodi pod okrilje Medobčinske splošne knjižnice Žalec. Vsi člani si lahko z isto izkaznico brezplačno izposojajo knjige v katerikoli enoti.

S krepitvijo knjižnične mreže v vseh občinah ustanoviteljicah in naraščanjem števila uporabnikov se nenehno večja obseg dela, raznolikost, zahtevnosti in pristojnosti. Z nastajanjem novih nalog stare ne izginjajo, zato govorimo o t. i. hibridnih knjižnicah. Kljub stalnemu porastu nalog, manjšanju finančnih sredstev in kadrovske podhranjenosti je Medobčinska splošna knjižnica Žalec uspešna kulturna institucija, pogosto tudi primer dobre prakse ostalim slovenskim splošnim knjižnicam.

V objektu, kjer je med drugim tudi kulturni dom, ima svoje prostore tudi Občinska knjižnica Vransko. Prostori so sicer prijazni, vendar invalidom nedostopni. Gradivo je postavljeno in razporejeno po strokovnih kriterijih, a je z letnimi prirasti vedno bolj utesnjeno. Površina knjižnice znaša 125 m². Prostorska stiska postaja vse bolj očitna. Prostor je opremljen z najnujnejšo pohištveno ter tehnično opremo, ki je sicer funkcionalna, vendar že rahlo zastarela. Nujne bi bile dodatne police in omare. Uporabniki bi zaslužili kotiček v knjižnici, kjer bi se lahko udobno namestili na sedežnih površinah in v miru brali, meditirali, se pogovarjali ... Zelo skromen in utesnjen je oddelek za otroke in mladino. Bralci sicer imajo čitalnico, ki pa je tudi prostor z računalniškimi delovnimi mesti. Prireditve so v avli, ki jo upravlja ZKTŠ Vransko. Poleg knjig so jim na voljo revije in časopisi; strokovni in tisti bolj družabne

narave. Za poglobljeno delo in študij bi nujno potrebovali študijsko čitalnico, opremljeno z vso potrebno informacijsko tehnologijo in posebno sobo za tiho branje. Po vsej knjižnici imajo obiskovalci na voljo mesta z dostopom do svetovnega spleta. Za družine z mlajšimi otroki bi bil še posebej zanimiv otroški kotiček s primerno pohištveno in igralno opremo. Knjižnica ima tudi izjemno vlogo pri podpori integracije priseljencev v skupnosti, vedno bolj pa postajajo tretji prostor, to je prostor, kjer ljudje poleg doma in službe preživijo največ časa, zato mora biti temu primerno urejen, prostoren, pregleden in seveda dostopen vsem.

Knjižnice se nikoli ne zasidrajo v cono udobja, ker so potrebna nenehna prilagajanja, sledenja in proaktivna ravnanja. Vsako leto se zgodi ogromno sprememb. Nekatere nas še posebej presenetijo in nam narekujejo način razmišljanja in delovanja.

Knjižnice so že od nekdaj tihi nosilec sprememb. To vlogo imajo tudi danes, zato se načrtovanju posvečamo premišljeno, preudarno, z mislijo, da bi bile v največjo oporo vsem občankam in občanom. Knjižnice so namreč široko dostopni, vsem odprti javni prostori. So prostori okrog katerih raste, se krepi in razvija skupnost, s srečevanjem, druženjem, z izmenjavo znanja in skozi dialog. **Zato so knjižnice graditeljice skupnosti prihodnosti, so nosilci t. i. pametnih skupnosti.**

Knjižnice že dolgo niso več samo knjižnice. Danes sprejemajo mnoge nove funkcije in širijo svoje poslanstvo. Najbolj uspešno in celostno med vsemi kulturnimi institucijami povezujejo fizični in digitalni svet.

V skupnem smislu so knjižnice dinamične in prilagodljive institucije, ki nenehno razvijajo svoje storitve, da ustrezajo potrebam spreminjajoče se družbe.

Seveda pa je njihova temeljna naloga spodbujati, širiti in negovati bralno kulturo. Nenazadnje: branje spodbuja kritično mišljenje, ki je pogoj za uspešno delovanje demokratične družbe.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec in z njo Občinska knjižnica Vransko je lokalno središče, kjer se dogaja intelektualno vrenje. Je osrednji kulturni prostor z največjim časom odprtosti in številnimi prireditvami, ki so za obiskovalce prav vse brezplačne. Je hram učenosti, je palača znanja, je epicenter kulture, zato ima močan vpliv na kulturo prebivalcev.

Izboru nakupa gradiva se v knjižnici posvečajo z veliko skrbjo in skušajo zadovoljiti informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe vseh starostnih skupin: študentov, dijakov, osnovnošolske mladine in tudi tistih najmlajših, ki se šele spuščajo v svet črk. Zadnji dan leta 2024 je bilo v Občinski knjižnici Vransko dobrih 20 000 enot knjižničnega gradiva.

Domoznanski oddelek – skupen vsem knjižnicam v Spodnji Savinjski dolini – je v osrednji knjižnici v Žalcu.

V občinski knjižnici Vransko je poskrbljeno za bibliopedagoško dejavnost za otroke: prirejajo pravljíčne urice, ustvarjalne delavnice, sodelujejo z OŠ Vransko in vrtcem.

Za bralce in širšo publiko prirejajo strokovna in potopisna predavanja, literarne večere, razstave, predstavitev knjig in druge prireditve.

Žal je knjižnica brez namenskih sredstev za prireditveno dejavnost, kar izvajanje zelo omejuje, včasih celo onemogoča. Prireditvena dejavnost je ena od osnovnih dejavnosti knjižnice in je za uporabnike oz. občane pomembna tudi zato, ker so v knjižnici vse prireditve brezplačne.

Prebivalci Občine Vransko imajo knjižnico radi, jo pogosto in množično obiskujejo, zato zaslužijo najboljše, kar jim lahko knjižnica ponudi.

Občinska knjižnica Vransko je uporabnikom dostopna: ob torkih in petkih od 10. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Sicer pa je tudi Medobčinska splošna knjižnica Žalec in s tem Občinska knjižnica

Vransko virtualna knjižnica, kar pomeni, da je z določenimi storitvami uporabnikom na voljo 24 ur na dan.

Knjižnica na Vranskem je v srcu občine, je dnevna soba lokalne skupnosti, zato mora biti urejena tako, da nudi maksimalno udobje, ob tem pa maksimalno zadovoljevanje potreb občanov po izobraževanju, branju, kulturi, druženju in informiranju.

Ker pa mnogim številke povedo več kot besede, dodajamo pregled nekaterih statističnih podatkov:

	Velikost zbirke	Št. vpisov	Št. aktivnih članov	Št. izposoj	Št. obiskov
2008	9699	68	Ni podatka	16382	4554
2009	10248	61	399	17304	4638
2010	10799	47	442	21595	5836
2011	11463	60	490	24899	6695
2012	12498	40	492	24314	6499
2013	13363	52	492	30118	7280
2014	14123	38	496	30461	7334
2015	14951	62	535	32716	7694
2016	15764	62	578	32779	7959
2017	16595	63	564	31822	7324
2018	17330	57	613	30824	7534
2019	17554	42	613	33315	8091
2020	17941	48	612	26158	8204
2021	18602	42	630	32450	8658
2022	19169	43	604	36050	7236
2023	19881	35	638	39247	7740
2024	20257	40	680	41674	7838

2.3 DEJAVNOST MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE

Zavod opravlja naslednjo javno službo:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,

- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanje informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbiranje, obdelava, varovanje in posredovanje domoznanskega gradiva,
- zagotavljanje dostopnosti in uporabe gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organiziranje kulturnih prireditev, ki so povezane s knjižnično dejavnostjo,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

(Vir: Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Medobčinska splošna knjižnica Žalec)

2.4 KNJIŽNICA. NJENE NALOGE IN NJENA VLOGA V LOKALNEM OKOLJU

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za prebivalstvo v Spodnji Savinjski dolini. Njene ustanoviteljice so Občina Braslovče, Občina Polzela, Občina Prebold, Občina Tabor, Občina Vransko in Občina Žalec.

Zavod ima naslednje organizacijske enote:

- Osrednja knjižnica Medobčinska splošna knjižnica Žalec
- Krajevna knjižnica I Braslovče,
- Krajevna knjižnica I Polzela,
- Krajevna knjižnica I Prebold,
- Krajevna knjižnica II Tabor,
- Krajevna knjižnica I Vransko in
- ter izposojevališča premičnih zbirk Griže, Petrovče, Ponikva in Šempeter.

Knjižnica skrbi v svojem lokalnem okolju za vse ciljne skupine in zagotavlja storitve tudi za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je vključena v Združenje splošnih knjižnic Slovenije.

Knjižnica je definirana kot tretji prostor (izraz je oblikoval sociolog Ray Oldenburg - The Great Good Place, 1990). Pomeni neformalni prostor, kjer se ljudje iz lokalne skupnosti srečujejo in razvijajo socialne interakcije, prijateljske vezi, prostor za debate, domačnost, povezanost z lokalno skupnostjo, spodbujajo druženje namesto izoliranosti in delajo življenje bolj barvito. Tretji prostor je nevtralen. Posebno v urbanih okoljih so ljudje izgubili stik s skupnostjo. Človek pa ravno to potrebuje za socialno zadovoljstvo in duševno zdravje.

Žal le redki povezujejo knjižnice z gospodarstvom v ožji in širši lokalni skupnosti, pa so z njim tesno povezane. Velik del proračunskih sredstev, namreč, pretočijo v gospodarstvo, saj plačujejo obratovalne stroške, vzdrževalna dela, investicije, nakup gradiva itd. in to v zakonitih plačilnih rokih.

Knjižnica je središče kulturnega in informacijskega dogajanja v lokalnem okolju. Je skladišče znanja in informacij. Prispeva k večanju kakovosti življenja posameznika in skupnosti, krepi pripadnost lokalni skupnosti, povezuje različne življenjske sloge, krepi kulturno življenje, dviguje izobrazbeno raven in razvija pismenost, zato mora s svojo prostorsko in strokovno urejenostjo biti zgledna, da bo privabljala vedno več novih uporabnikov (in jih tudi uspešno zadržala). Nikakor pa ne smemo pozabiti, da je temelj kulturnega dogajanja v lokalnem okolju prav knjižnica in da bo v obdobju gospodarskih težav še bolj potrebna in pomembna. Ljudje smo socialna bitja, zato potrebujemo stik z ljudmi. V času socialnih stisk, ki jih prinaša kriza, pa je med drugim tudi rehabilitacijski prostor.

Dobro razvita knjižnica je v ugled lokalni skupnosti.

2.5 POGOJI ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE SLUŽBE

Knjižnice, ki izvajajo javno službo, morajo imeti:

- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,
- ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev,
- ustrezen prostor in opremo,
- ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

Minimalne pogoje za delovanje določa Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Medobčinska splošna knjižnica Žalec jih na več točkah ne dosega.

2.6 PREDNOSTNE NALOGE MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ŽALEC 2025-2028

2.6.1 NABAVA RAZNOVRSTNEGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Knjižnica bo uporabnikom nudila raznovrsten izbor knjižničnega gradiva, ki bo čim bolj zadovoljeval njihove potrebe po informacijah in željam po izobraževanju, kulturi, raziskovanju, pa tudi razvedrilu. Ponujala bo čim bolj raznovrstno gradivo, tudi e-baze podatkov, do katerih bodo lahko uporabniki dostopali od doma, saj je Medobčinska splošna knjižnica Žalec virtualna knjižnica. Z ustreznim strokovnim izborom gradiva bo povečana kakovost življenja prebivalcev v lokalni skupnosti.

Zaradi odprtosti meja in večje konkurenčnosti narašča potreba po učenju tujih jezikov in po poznavanju različne zakonodaje. Hitro zastarevanje znanj zahteva bistveno večjo nabavo gradiva aktualnih vsebin in uporabo sodobnih medijev. Delež ljudi, ki se bo vseživljenjsko izobraževal, bo porasel, zato jim bo treba posvečati veliko pozornost.

V knjižnici bodo sledili razmerju nakupa gradiva 50 % strokovnega gradiva proti 50 % leposlovja, 30 % gradiva za mladino in 10 % referenčne zbirke. Posebno pozornost bodo posvečali nabavi zvočnih knjig in knjig z večjimi črkami ter gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami.

Sledili bodo novostim na knjižnem trgu in kupovali večino dobrih knjig. Poleg slovenskega gradiva bodo kupovali tudi gradivo v tujem jeziku. Ne bodo spregledali nagrajenih in nominiranih knjig.

Manjkajoče gradivo bodo zagotavljali z medknjižnično in medoddelčno izposajo.

Digitalna doba prinaša tudi nov način branja, zato bodo sledili novostim in napredku na področju e-knjig. Pridružili se bodo aktivnostim, ki jih bo na tem področju izvajala večina slovenskih splošnih knjižnic.

Poslanstvo knjižnice in cilji, ki jih želi knjižnica doseči z načrtovanim nakupom:

- prepoznati ciljne skupine v lokalni skupnosti, za njih enakovredno in kakovostno skrbeti: predšolske otroke, osnovnošolce, srednješolce, študente, odrasle in starejše, uporabnike s posebnimi potrebami (duševno motene, slepe in slabovidne, starejše in ostarele ter bolne), civilni in kulturni prostor (društva, ustvarjalci, ...)
- s kakovostno informativno ponudbo obdržati stare člane in privabiti nove
- graditi kakovostno in uravnoteženo zbirko knjižničnega gradiva, ki bo ustrezala standardom
- z načrtovano vsebinsko ponudbo upravičiti novodobni poudarek pomena knjižnice kot informacijsko, kulturno in komunikacijsko središče skupnosti, ki jo s svojo mrežo pokriva
- poleg standardnih predpostavk upoštevati predloge in potrebe uporabnikov in tistih, ki bi se želeli včlaniti, če bi imeli ponudbo ustreznega gradiva za določene potrebe
- povečati odstotek aktivnih članov
- nabavljati gospodarno: izbirati ponudnike, ki sledijo načrtu nakupa in nam nudijo ugodnosti
- zagotoviti dostop do najnovejših dosežkov in spoznanj posameznih strok
- slediti potrebam vseživljenjskega učenja
- vzgajati za branje in izobraževanje
- pridobivati znanje in informacije tudi z drugih nosilcev
- skrbeti za demografsko ogrožena območja
- ugotoviti bralne potrebe uporabnikov s posebnimi potrebami na območju, ki ga pokriva naša knjižnična mreža
- graditi posebne zbirke gradiva (domoznanska, referenčna...)
- razvijanje sposobnosti izražanja v maternem jeziku in drugih jezikih z uporabo različnih nosilcev izobraževalnih vsebin in pripravo literarnih natečajev
- vzpodbujati uporabnike za ustvarjalno preživljanje prostega časa (likovno izražanje, glasbeno ustvarjanje...) – razne ustvarjalnice
- strokovno gradivo kot pomoč pri iskanju zaposlitve in uveljavljanju v strokovnih okoljih
- ponudba vsebin za računalniško in informacijsko opismenjevanje uporabnikov, ki je pogoj za uspešno uporabo knjižnice in uspešno delo v drugih okoljih

Letni prirast bo v največji možni meri upošteval značilne potrebe okolja, v katerem deluje knjižnična mreža.

Pozorno bodo spremljali dejavnike, kot so demografska struktura, značilnosti okolja, prometne povezave, oddaljenost od središč, starostna, izobrazbena in socialna struktura prebivalstva, strukturo knjižničnih uporabnikov – analitično po ciljnih skupinah, razvojne prioritete lokalnih skupnosti, aktualne družbene razmere (gospodarska kriza, potrebe po prekvalifikaciji brezposelnih občanov), dejavnost različnih lokalnih akterjev na področju delovanja knjižnice (organizacije, društva, kulturne institucije, civilno družbene iniciative, mediji ...)

2.6.2 UVAJANJE NOVIH STORITEV

Knjižnica deluje v vedno bolj spremenljivih okoliščinah. Če želi biti dobra in uspešna, se mora nenehno odzivati na spremembe in razmišljati, kako lahko prebivalcem pomaga h kakovostnejšemu življenju v spremenjenih okoliščinah. Omogočati jim mora pogoje za osebno rast in aktivno državljanstvo.

Ponudba informacij na svetovnem spletu je iz dneva v dan večja, socialne razlike so vedno bolj izrazite. Prosti čas postaja redka in dragocena dobrina, zato ga želijo prebivalci kar najbolj pametno izkoristiti. Ena od pomembnih institucij pri oblikovanju aktivnosti za preživljanje prostega časa je zagotovo knjižnica, zato se mora na inovativen način odzvati na zahteve in pričakovanja okolja.

Z novimi oblikami knjižne, književne in knjižnične vzgoje bodo vedno bolj vzpodbujali bralno kulturo, sledili bodo znanjem, ki bodo omogočala vizualno, medijsko in digitalno opismenjevanje njihovih uporabnikov.

2.6.3 INFORMACIJSKA PISMENOST UPORABNIKOV

Dodatno izobraževanje mladih in odraslih uporabnikov je nujno. V posebej organiziranih oblikah in ob vsakdanjem delu jih bodo učili učiti se, torej za iskanje in uporabo informacij. Prav tako za uporabo aplikacije Moja knjižnica in drugih sodobnih spletnih pripomočkov. Stalno dopolnjevanje in posodabljanje računalniških mest za uporabnike je nujno.

2.6.4 UREDITEV DOMOZNANSKE ZBIRKE

Z domoznansko dejavnostjo je knjižnica najbolj tesno povezana s svojim lokalnim okoljem. Gradivo iz domoznanske zbirke je vedno bolj iskano med vso populacijo. Obseg gradiva narašča, saj si knjižnica prizadeva pridobiti čim več temeljnih kamnov, ki pričajo o identiteti Spodnje Savinjske doline. Čim več domoznanskega gradiva bodo digitalizirali.

Sodelovali bodo pri gradnji spletnega leksikona Obrazi slovenskih pokrajin, portala Kamra, organizirali domoznanske prireditve, kot so Utrip domoznanstva in druge.

S projektom Kako so živeli nekoč na območju Občine Vransko, ki bo lahko zaživel in živel le z močno podporo občine in širše lokalne skupnosti, bodo zbirali dragocene zgodbe o običajih, navadah, življenju in podobi občine nekoč.

2.6.5 OSKRBOVANJE LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI S KNJIŽNIČNIM GRADIVOM IN SKRB ZA LJUDI S SOCIALNIMI STISKAMI

Ljudem s posebnimi potrebami bodo zagotovili dostop do informacij oz. knjižničnega gradiva. Tistim, ki ne bodo zmogli sami priti v knjižnico, bodo dostopnost do gradiv in storitev zagotovili z dostavo gradiva na dom. Zanje bodo organizirali posebne oblike dela, s katerimi jim bodo popestrili in polepšali življenje.

Najbrž se bodo socialne razlike stopnjevale in povzročale družbene frustracije. Knjižnica bo zato s svojimi tehnološkimi kapacitetami, možnostmi izobraževanja in druženja kakovostno vplivala na življenje posameznikov. Razvoj knjižnične dejavnosti ima in bo imel zato poudarjen socialni predznak.

V knjižnici dajejo pozornost vsej populaciji. Ne pozabijo na odvisnike, priseljence, socialno šibke, brezposelne ... Vsakomur, ki vstopi, prisluhnejo, mu skušajo pomagati, mu ponuditi željeno knjigo ali pa le toplo besedo in nekaj trenutkov pozornosti.

2.6.6 IZOBRAŽEVANJE IN STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE, TUDI SAMOIZOBRAŽEVANJE

Zaposleni v knjižnici morajo imeti poleg znanja s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti tudi številna druga znanja, saj so le tako lahko kos zahtevam uporabnikov in spremembam v okolju. Dobra in uspešna knjižnica je lahko le knjižnica z izobraženimi, razgledanimi, fleksibilnimi in motiviranimi zaposlenimi. Sodobnega knjižničarja ne sme omejevati niti opis del in nalog niti delovni čas.

Med drugimi je naloga knjižnice tudi izobraževati – ne more izobraževati, če nima izobraženih ljudi, zato bo vsem zaposlenim permanentno omogočeno strokovno izpopolnjevanje v oblikah, ki jih organizirata Narodna in univerzitetna knjižnica in IZUM ter drugih oblikah spopolnjevanja in nadgrajevanja (tudi spoznavanja primerov dobrih praks drugih knjižnic). Pri zaposlenih je nujna tudi visoka lastna motiviranost in samoizobraževanje.

V knjižnici vedo, da je prednost v hitrosti. Hitrost pa imajo tisti, ki imajo znanje.

2.6.7 PORAST ŠTEVILA UPORABNIKOV OZIROMA ČLANOV

Uporabnikom bo s spoštovanjem Uredbe o brezplačnih osnovnih storitvah in z drugimi oblikami motivacije omogočena še večja in prijaznejša uporaba knjižnice. Še večja skrb bo posvečena mladim, ki jim bo z ustrezno opremo in prostori omogočen dostop do interneta in elektronskih storitev. V okviru možnosti bodo okrepljene bibliopedagoške ure za mlade. Zelo načrtno bo ukvarjanje s prebivalci v tretjem življenjskem obdobju, posebno pozornost bo knjižnica posvečala družinam, saj želi biti prepoznavna kot družinam prijazna knjižnica.

Lepo bi bilo, če bi do leta 2028 knjižnico aktivno uporabljalo približno 24 % prebivalstva Občine Vransko. Nujni so novi prostori za izvajanje knjižnične dejavnosti, ki bodo omogočali dostop vsem. Potrebna bodo tudi finančna sredstva, ki bodo omogočala graditev in vzdrževanje aktualne knjižnične zbirke in razvijanje novih storitev.

Vizija knjižnice so uporabniki, ki so vse bolj izobraženi in aktivni državljani.

2.6.8 OBVEŠČANJE O DEJAVNOSTI V USTREZNIH MEDIJIH, NA SPLETNI STRANI (WWW.ZAL.SKI.SI) IN PREK DRUŽBENIH OMREŽIJ

Knjižnica bo krepila stike z javnostjo. O svojem delu in prireditvah bo obveščala medije. Knjižnica bi nujno potrebovala piar službo, lahko tudi skupno za več institucij oziroma zavodov.

Z rednim dopolnjevanjem spletne strani bo uporabnike seznanjala z delom in njihovo možnostjo pridobivanja informacij. Nadaljevala bo s predstavitvijo knjižnih novosti in predstavitvijo knjig, ki jih priporoča.

Sledila bo napredku in trendom na področju socialnih omrežij in se vanje vključevala (FB, twitter ...).

2.6.9 IZVAJANJE RAZLIČNIH OBLIK SPODBUJANJA BRANJA

V knjižnici bodo nadaljevali z izjemno odmevnima in priljubljenima projektoma Savinjšani beremo in Tudi mali Savinjšani berejo. Ohranjali bodo vse aktivnosti, ki so bili uspešne doslej, in dodajali nove oblike spodbujanja branja za vse starostne skupine in vse ciljne skupine.

Redno bodo skrbeli za promocijo knjižničnega gradiva za otroke in odrasle, in sicer bodo organizirali razstave, prireditve, izobraževanja, pogovore z avtorji, literarna srečanja, knjižne uganke, pravljичne ure in podobne aktivnosti. Dobro prakso bodo obdržali, iskali pa bodo tudi nove možnosti za promocijo.

2.6.10 POVEČATI ŠTEVILO ZAPOSLENIH

Do leta 2027 je potrebno v Medobčinski splošni knjižnici Žalec zaposliti vsaj:

- 3 strokovne delavce, da bo pravna oseba izpolnjevala pogoje za izvajanje knjižnične javne službe.

Brez ustreznega kadra je nemogoče in nerealno pričakovati rast in razvoj knjižnice v lokalnem okolju, niti dovolj kakovostnega sprotnega izvajanja nalog in aktivnosti, ki jih pričakujejo uporabniki (seveda tudi ne izpolnjevanja nalog, ki so navedene kot prednostne).

2.6.11 KREPITEV OBSTOJEČIH IN VZPOSTAVLJANJE NOVIH PARTNERJEV

Povezovanje med različnimi institucijami, zavodi, društvi ... v in zunaj lokalnega okolja je temelj za prepoznavnost in dolgoročno uspešnost, zato se bo knjižnica še bolj povezovala in vzpostavljala partnerstva pri skupnih projektih. Nujno je tudi povezovanje z gospodarstvom in vključevanje knjižnice v turistično ponudbo občine.

Ob vstopu v Evropsko unijo in s tem povezanim procesom globalizacije je vloga knjižnic še posebej pomembna. Organizacijske enote postajajo središče kulturnega in informacijskega dogajanja v kraju, zato se bo tudi v bodoče treba truditi za prepoznavnost knjižnic in za njihovo nenehno strokovno napredovanje.

2.6.12 UPRAVLJANJE KNJIŽNICE

Splošna knjižnica mora biti organizirana učinkovito, oblikovati pa mora poslovno politiko, s katero so jasno opredeljeni cilji, prioritete in storitve knjižnice glede na potrebe lokalne skupnosti.

Čeprav je zavod neprofitna organizacija, je za njegovo uspešno delo potrebno poznati in razumeti temeljne ekonomske zakonitosti, da je uspešen v razmerah, ki so kulturi malo naklonjene. Zato tudi direktor potrebuje sodobna znanja, ki so mu podpora za vodenje in upravljanje v času sprememb.

S svojo dejavnostjo bo knjižnica vplivala na ugled in prepoznavnost občin, zato pričakuje aktivno podporo.

2.6.13 INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Kot rečeno, je Občinska knjižnica Vransko invalidom nedostopna, zato bi morale biti aktivnosti v naslednjih letih močno usmerjene ureditev tovrstne dostopnosti, prav tako pa so obstoječi prostori že zdaj utesnjeni in ne omogočajo pregledne postavitve raznovrstnega gradiva. S tem, ko se gradivo trpa na obstoječe police, je izpostavljeno poškodbam, zmanjšuje pa se tudi njegova preglednost.

Nujno potrebna je čitalnica z ustrezno opremo, pa študijska soba z multimedijско opremo. Povsem neustrezen je oddelek za otroke in mladino.

Uporabniki knjižnice postajajo vse bolj zahtevni, kar je prav, zato moramo vsi akterji in gradniki knjižnične dejavnosti narediti vse, da se jim čim bolj približamo. Novi prostori za knjižnično dejavnost so na Vranskem nujni, zato morajo biti prioriteta.

2.7 POVZETEK CILJEV

Knjižnica je srce lokalne skupnosti (dnevna soba). Omogoča vsem, ne glede na raso, starost, spol ali ekonomski položaj dostop do informacij, ki so bistvenega pomena za kakovostno življenje.

V Medobčinski splošni knjižnici Žalec uspešno spodbujajo bralno kulturo in vseživljenjsko izobraževanje, ohranjajo kulturno identiteto in sooblikujejo podobo Spodnje Savinjske doline, ki se odraža tudi v funkcionalni in finančni pismenosti njenih prebivalcev.

V obdobju do leta 2028 so prednostni cilji naslednji:

- knjižnice v mreži bodo s svojim delovanjem povečale kakovost življenja posameznika in skupnosti,
- zmanjševale razlike med informacijsko bogatimi in informacijsko revnimi uporabniki,
- dvigovale zavest o pomenu knjige in branja za razvoj posameznika in družbe,
- okrepile bodo pripadnost lokalni skupnosti,
- povečale ugled in prepoznavnost lokalnih skupnosti,
- povezovala različne življenjske sloge,
- okrepile kulturno življenje,
- dvignile izobrazbeno raven,
- skrbele za razvoj in obvladovanje slovenskega jezika,

- širile bralno kulturo, razvijale informacijsko (poudarek na izobraževanju uporabnikov za rabo knjižničnih gradiv in storitev), funkcionalno, finančno in druge pismenosti ter
- podpirale splošno kulturno in jezikovno nacionalno zavest ter širile obzorja duha.

Pogoji za doseganje teh ciljev:

- ustrezna finančna sredstva za izvajanje dejavnosti in nabavo raznovrstnega knjižničnega gradiva,
- redno financiranje,
- čim širša podpora projektom bralnega osveščanja,
- primerni prostori,
- naklonjenost sponzorjev in donatorjev,
- ustrezno število in usposobljenost delavcev,
- zaupanje stroki ter
- zagotavljanje drugih pogojev za opravljanje poslanstva knjižnice z veliko naklonjenostjo in razumevanjem lokalne skupnosti.

Knjižnica želi obdržati, kar je dosegla, in razvijati svojo dejavnost tako, da bo v spremenjenih družbenih razmerah tudi v prihodnje vsem občanom podpora na področju izobraževanja, informacijske, funkcionalne in finančne pismenosti ter kulture.

Če ne bo imela pogojev, ne bo mogla pravočasno stopati na vlak tehnološkega napredka, zato se bodo razvojne razvojne razlike med knjižnicami v Sloveniji še stopnjevale.

Knjižnica je prostor, v katerem se vedno bolj prepleta tradicionalno s sodobnim. Knjižnice po Sloveniji imajo večstoletno tradicijo, ki jo morajo ohraniti, obenem pa biti sopotnice sodobnemu človeku, ki ima povsem drugačne potrebe po znanju, izobraževanju, kulturi, sprostitvi, branju kot pred leti. Human razvoj mora slediti tehnološkemu razvoju in tu lahko oz. morajo knjižnice odigrati pomembno vlogo.

Zakon o knjižničarstvu je knjižnicam naložil številne nove naloge. Tudi tehnološki napredek in spremenjene družbene in ekonomske razmere postavljajo vedno nove izzive in naloge. V knjižnicah se zaradi napredka ne ukinjajo stare dejavnosti, ampak se vzporedno pojavljajo nove in skupaj tvorijo t. im. hibridne knjižnice. Pojavljajo se nove tehnologije in mediji, istočasno pa ostajajo tradicionalni postopki, zato lahko temu sledi le ustrezno usposobljen strokovni delavec.

V Medobčinski splošni knjižnici Žalec trdijo, da si tudi njihovi uporabniki zaslužijo najboljšo ponudbo knjižničnega gradiva, informacij in storitev, ki jih lahko nudi knjižnica. Prav tako si zaslužijo ustrezno opremo in prostor. Zato Medobčinska splošna knjižnica Žalec upa, da bodo vse občine Spodnje Savinjske doline močna podpora usklajenemu razvoju knjižnic, ki bo omogočal primerljivost na nacionalni ravni.

Če imamo velik besedni zaklad, lahko z malo besedami veliko povemo. Prave kombinacije črk in besed nas delajo drugačne, izjemne. Tako kot kultura. Veliko jih je in več jih premoremo, bolj smo izjemni. Kultura ne more biti ovira, je lahko le priložnost, da razumemo in vemo več. Da postanemo strpni v sobivanju in bogati zaradi razumevanja, dožemanja in sprejemanja različnosti.

Brez nje ne gre ... Brez knjižnice, seveda, kajti knjižnice so velika dodana vrednost za uporabnike in okolje. So odprt prostor za dialog in znanje. So zaupanja vredne, z dolgo tradicijo, so nevtralne in so most med preteklostjo in prihodnostjo. So prostor vseživljenjskega izobraževanja, zbiranja in posredovanja dokumentov lokalne zgodovine in dokumentov sodobnega življenja lokalne skupnosti.

So prostor, kjer se je mogoče sprostiti, učiti, izobraževati, brati, se družiti, raziskovati, se opismenjevati – zlasti finančno opismenjevanje je vedno bolj potrebno ...

Knjižnica je prostor za vse čase, za vse generacije, za vse ciljne skupine ... Knjižnica je prostor za vse.

3. ZAVOD ZA KULTURO, TURIZEM IN ŠPORT

Zavod za kulturo, turizem in šport si prizadeva postati osrednje središče ustvarjalnosti, povezovanja in trajnostnega razvoja v občini. Z združevanjem bogate kulturne dediščine, raznolike turistične ponudbe in kakovostnih športnih programov želimo soustvarjati dinamično in vključujoče okolje za vse generacije.

Naš cilj je prizadevanje za čim bolj raznoliko in kvalitetno kulturno, športno in turistično dogajanje v občini, sodelovanje pri načrtovanju infrastrukture oziroma zagotavljanje pogojev za delovanje na vseh treh področjih. Želimo spodbujati umetniško izražanje, varovati in promovirati kulturno dediščino, razvijati trajnostni turizem ter zagotavljati dostopne in inovativne športne priložnosti. S povezovanjem lokalne skupnosti, gospodarstva in obiskovalcev želimo prispevati k prepoznavnosti regije in izboljšanju kakovosti življenja.

Z odprtostjo za nove ideje, sodelovanjem in odgovornostjo do okolja si prizadevamo postati vzor sodobne in trajnostno naravnane ustanove, ki spoštuje tradicijo in hkrati pogumno stopa v prihodnost.

3.1 UPRIZORITVENA UMETNOST

Od samega začetka ustanovitve zavoda ponujamo priložnost posameznikom, da se poglobijo v ustvarjalni, čarobni svet igre in gledališča. Sprva smo ponujali občasne ogled predstave, ki smo jih v sezoni 2007/08 prvič povezali v abonmajski program. Ta ponuja šest predstav za odrasle v izvedbi različnih slovenskih amaterskih gledaliških skupin. V program glede na finančne zmožnosti vključujemo tudi profesionalna ali polprofesionalna gledališča. Prevladujejo komedije, saj imajo te gledalci najraje.

Otroški abonma smo sprva poimenovali lutkovni in ga tekom let povečali s štirih na šest predstav. Uvedli smo ga zaradi privzgoje ljubezni do gledališča najmlajšim. V njem združujemo lutkovne ter igrane predstave profesionalnih in amaterskih gledališč. Ker želimo biti prijazni do družin, smo uvedli družinsko vstopnico, kar se je izkazalo za zelo dobro potezo. Povečalo se je število obiskovalcev in prihajajo tudi družine iz sosednjih občin. Trudimo se, da so v abonmajsko ponudbo vključene kvalitetne in vzgojne predstave, nad katerimi so navdušeni tudi starši.

Ponudba izven abonmaja

Sprva je ponudba izven abonmaja pomenila ogled predstave v profesionalnih gledaliških hišah. Tekom let smo si ogledali nekaj baletnih in opernih predstav v SNG Maribor in v Cankarjevemu domu v Ljubljani. Glede na trend in ponudbo stand up predstav in stand up komikov ponujamo v zadnjih letih izven abonmaja predvsem tovrstne predstave.

3.2 GLASBENA UMETNOST

Že vrsto let ZKTŠ Vransko v svoj program vključuje organizacijo različnih glasbenih dogodkov in različnih glasbenih zvrsti z namenom pritegniti čim širši krog obiskovalcev. Umeščamo jih tudi v objekte kulturne dediščine, s tem širimo njihovo prepoznavnost in postajajo pomemben del kulturnega dogajanja.

Glasbeni abonma smo začeli izvajati v sezoni 2008/2009. V Športni dvorani Vransko smo izvedli štiri koncerte narodno-zabavne in zabavne glasbe.

V abonmajski sezoni 2011/2012 smo glasbeni abonma razširili na šest koncertov, s katerimi smo želeli zadovoljiti vse okuse občanov, saj je repertoar zajemal vse od narodno-zabavne, evergrinov, dalmatinske do židovske glasbe. Odvijal se je v športni dvorani in v kulturnem domu. Zaradi premalo zanimanja smo ga v naslednji sezoni ukinili, še vedno pa organiziramo posamezne glasbene koncerte v Športni dvorani Vransko ali v Kulturnem domu Vransko.

Vranski poletni večeri – oživimo kulturno dediščino

Zgodovina Vranskih poletnih večerov sega v leto 2007, ko so bili zadnji Vranski poletni večeri v obliki veselice Zvestoba se nagrajuje. Naslednje leto smo na Zavodu za kulturo, turizem in šport Vransko kot protiutež prireditvam za mlade, Vransko Summer night, organizirali nekaj prireditev, da razbijemo kulturno praznino poletja. Tako smo avgusta 2008 prisluhnili koncertu klasične glasbe v cerkvi sv. Martina v Šmartnem v Podvrhu ter si dva večera na prostem ogledali filme Heretik, Petelinji zajtrk in šest kratkih, tematskih dokumentarnih slovenskih filmov (o hmeljarjenju in obiranju hmelja). Ker pa je kino pod zvezdami povezan z visokimi stroški, smo se odločili za koncerte klasične glasbe in naslednje leto pripravili tri večere tovrstne glasbe v podružničnih cerkvah.

Organizator Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko želi s koncerti klasične glasbe popestriti kulturno dogajanje v kraju, podružničnim cerkvam pa vdahiniti dodatno vsebino. Hkrati ponuja obiskovalcem možnost, da spoznajo notranjost prelepih, obnovljenih cerkva, domačinom, ki nimajo možnosti obiska večjih glasbenih središč, pa približuje vrhunsko klasično glasbo.

Cikel koncertov pripravljamo v sodelovanju z violončelistom Milanom Hudnikom.

3.3 LIKOVNA UMETNOST

Razstave likovnih del v Schwentnerjevi hiši

V Schwentnerjevi hiši smo leta 2008 uredili večnamenski prostor, ki je namenjen manjšim prireditvam, saj sprejme do 50 obiskovalcev. Na stene smo namestili galerijske šine in konec leta 2011 odprli prvo razstavo. Letno organiziramo vsaj štiri razstave, s katerimi želimo približati tovrstno umetnost vsem generacijam, predvsem pa mislimo na vzgojo in delo z mladimi, saj s tem omogočamo učencem OŠ Vransko – Tabor nadaljevanje izobraževalnega procesa z ogledom razstav v domačem kraju.

3.4 KULTURNO IZOBRAŽEVANJE

Vizija kulturne vzgoje v okviru delovanja ZKTŠ je vzpostaviti celovito strukturo programov, ki prebivalkam in prebivalcem Občine Vransko in sosednjih občin vseh generacij kontinuirano zagotavljajo

dostopnost do različnih kakovostnih vsebin z vseh temeljnih umetniških področij ter nudijo strokovno podporo pri razvijanju kreativnosti in osvajanju veščin posameznih ustvarjalnih praks.

- Programi za otroke in mladino: uvajanje kulturnih in umetniških delavnic za otroke in mladostnike, kjer bodo imeli priložnost razvijati svoje ustvarjalne sposobnosti. To lahko vključuje tečaje glasbe, plesa, gledališča, likovne umetnosti in digitalne umetnosti.
- Izobraževalni programi za odrasle: nuditi programe za odrasle, ki vključujejo tečaje za izboljšanje kulturnega znanja (literatura, zgodovina, umetnost). Prav tako bomo organizirali tematske večere, kot so predavanja in okrogle mize o kulturnih temah.
- Intergeneracijski programi: spodbujati sodelovanje med generacijami preko kulturnih dejavnosti, kot so gledališke predstave, likovne delavnice in glasbeni nastopi, kjer bodo sodelovali tako otroci kot starejši občani. Cilj je ustvariti medgeneracijsko povezovanje in sodelovanje pri ustvarjalnih procesih.

Cilji in ukrepi

- Dvig kakovosti sodelovanja s sosednjimi kulturnimi in vzgojno izobraževalnimi zavodi in kulturnimi društvi;
- okrepiti sodelovanje in vključenost dijakov in študentov v kulturne programe;
- okrepiti sodelovanje z OŠ Vransko, Glasbeno šolo »Risto Savin« Žalec in Občinsko knjižnico Vransko pri organizaciji kulturnih dogodkov;
- ohraniti vse abonmaje in koncertni cikel Vrnskih poletnih večerov;
- širiti krog uporabnikov, integrirati socialno šibkejške skupine in priseljence.

3.5 MEDIJI

Občinski Informator

Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko je od leta 2010 izdajatelj lokalnega časopisa Občinski informator. Lokalni časopis je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 1569. Glasilo prejemajo vsa gospodinjstva v občini Vransko brezplačno, v prosti prodaji se ne prodaja. Časopis sooblikujejo občani s prispevki na platformi mojaobcina.si. Ker spletne strani niso dosegljive vsem občanom, prispevke objavljamo tudi v pisni obliki, prav tako pa vse občane preko časopisa informiramo z uradnimi občinskimi objavami, novicami o delu ZKTŠ in drugih občinskih služb, aktualnimi občinskimi novicami, o delu v šoli in vrtcu. Povezali pa smo se tudi s sosednjo občino Tabor, s katero si izmenjujemo napovednik dogodkov za prihodnji mesec.

3.6 KNJIGA IN ZALOŽNIŠTVO

Vransko se ponaša z bogato zgodovino, ki jo je potrebno ohraniti in približati mlajšim rodovom. V vseh obdobjih je veliko vlogo odigrala njegova vpetost ob prometnici proti jugozahodu, ki je vplivala na razvoj obrti in tovarništva. Že stari Rimljani so poznali rek: »Verba volant, scripta manent«, ki pomeni, da gredo besede v pozabo, zapisano pa ostane.

ZKTŠ je obdobju 2016-2019 aktivno sodeloval pri nastajanju zbornika *Vransko skozi čas*, ki ga je izdala Občina Vransko in je bil predstavljen 16. maja 2019 v sklopu prireditev ob občinskem prazniku. Zbornik

je lepo protokolarno darilo in pa koristen pripomoček oziroma iztočnica raziskovalcem krajevne zgodovine.

V dogovoru z Občino Vransko bo zavod tudi v prihodnje sodeloval pri takšnih in podobnih projektih.

3.7 KULTURNA DEDIŠČINA IN JAVNA KULTURNA INFRASTRUKTURA

Vizija razvoja kulturne dediščine v upravljanju ZKTŠ je ohranjanje in nadgrajevanje doseženih standardov in sodobno predstavljanje kulturne dediščine v okviru dejavnosti ZKTŠ. Vsaka enota uničene ali poškodovane kulturne dediščine je za vedno izgubljena, zato jo je potrebno vključiti v vsakdanje življenje.

Kulturno dediščino predstavljajo dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih skupnost opredeli kot odsev in izraz svojih vrednot, identitet, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij. Javni interes varstva materialne in nematerialne kulturne dediščine v občini Vransko obsega zagotavljanje njenega celostnega ohranjanja, raziskovanja, prezentacije in promocije. Bogastvo premične in nepremične kulturne dediščine občine Vransko se intenzivno vključuje v programe kulturne vzgoje in kulturnega turizma v okviru dejavnosti ZKTŠ.

ZKTŠ Vransko ima v upravljanju naslednjo nepremično in premično kulturno dediščino:

- Schwentnerjeva hiša, Vransko 25,
- gasilska zbirka,
- etnološka zbirka.

Schwentnerjeva hiša

Rojstna hiša ljubljanskega knjigarnarja in založnika slovenske moderne Lavoslava Schwentnerja je trška hiša iz 19. stoletja s skoraj v celoti ohranjeno stanovanjsko opremo, ki ponazarja kulturo bivanja ob prelomu 19. v 20. stoletje.

Schwentnerjeva hiša je redek primer intaktno ohranjene trške hiše ter dragocen dokument o načinu življenja ter o socialnem in družbenem statusu pomembnih Vranšanov, Schwentnerjev.

Hišo je leta 2000 odkupila Občina Vransko in do sedaj v njej obnovila dva prostora. V nekdanjem skladišču (magacinu) je sedež Turistično informacijskega centra Vransko in hkrati manjši prireditveni prostor (razstave, strokovna predavanja, koncerti komorne glasbe). To je tudi uradni prostor Občine Vransko za sklepanje porok.

Nekdanja shramba (špajz), ki se nahaja med kuhinjo in jedilnico, je od leta 2012 preurejena v spominsko sobo Lavoslava Schwentnerja. V njej je na ogled 40 originalnih Schwentnerjevih izdaj (darilo Antikvariata Glavan iz Ljubljane). V letu 2018 je Občina Vransko ob sofinanciranju Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) obnovila ostrežje hiše, fasado in stavbno pohištvo, zamenjala dotrajane konstrukcije, dotrajano opečno kritino z novo, sanirala dimnik in vse potrebne pločevinaste obrobe, žlebove in snegobrane. Od takrat se v hiši nahaja Center za povezovanje lokalnih ponudnikov.

Vizija upravljanja Schwentnerjeve hiše je zagotoviti varen in urejen prostor, ki bo namenjen izvajanju raznovrstnih dejavnosti v hiši in na vrtu, katerih cilj je izpolnjevanje potreb prebivalcev različnih starostnih skupin iz vseh naselij v občini, v Spodnji Savinjski dolini in širše, hkrati pa bo ključen dejavnik kulturne turistične ponudbe Občine Vransko.

V mesecu aprilu 2025 smo pridobili sredstva za projekt Obnova in oživitev Schwentnerjeve hiše. S pridobljenimi sredstvi bomo uredili notranjost hiše in ji z razvojem turističnih dogodkov dodali vsebino.

Prenova notranjosti hiše zajema obnovo opleskov, zamenjavo dotrajane električne napeljave, ureditev ogrevanja z električnimi radiatorji, preboj stene in ureditev klančine za dostopnost oseb z gibalnimi in drugimi nezmožnostmi, vzpostavitev VR-očal za dostopnost digitalnih vsebin gibalno oviranim ter vzpostavitev Feelif tablice z zvočnimi vodiči za slepe in slabovidne.

Z obnovo Schwentnerjeve hiše se bodo odvijale:

- kulturne prireditve – (pogovorni in pripovedovalski večeri, potopisna predavanja, predstavitev založb in Schwentnerjevih nagrajencev ...),
- vodeni ogledi za šolske ekskurzije (uporaba VR- in AR-tehnologije),
- vodeni ogledi za posameznike in organizirane skupine (uporaba VR in AR-tehnologije, tablica in aplikacija z multimedijskimi vsebinami za slepe in slabovidne),
- prirejanje različnih razstav (slikarske, fotografske, kiparske ...),
- literarna srečanja,
- bralni kotiček,
- poroke,
- manjša poslovna srečanja,
- bralne urice,
- družabne igre.

Gasilska zbirka

Na Vranskem ima gasilstvo dolgoletno tradicijo. Od tu izvira tudi ideja o gasilski zbirki, ki je ena največjih v Sloveniji. Posebnost zbirke so vodne brizgalke na lesenih vozovih iz 19. stoletja. Brizgalne so uporabljala domača prostovoljna gasilska društva, nekaj pa jih je iz drugih krajev Slovenije. Poleg brizgaln je na ogled veliko gasilskega orodja, uniform, priznanj in druge opreme.

Razstavljeni eksponati so skrbno obnovljeni ter razstavljeni tako, da obiskovalec lahko dobi natančen vpogled na ta del slovenske tehnične dediščine.

Gasilska zbirka se je dolga leta nahajala na Vranskem, od maja leta 2015 je prestavljena v gasilski dom v Prekopi.

Etnološka zbirka

Ob lokalni cesti Brode-Vransko se nahaja domačija pri Knežari, kjer je etnološka zbirka. Ker je lastnik domačije Ludvik Pikl tudi sam strasten zbiratelj, se je zbirka od leta 2006, ko je bila odprta, močno povečala. Eksponati so obnovljeni in razporejeni po celotni domačiji, ki zato daje vtis muzeja.

Etnološka zbirka prikazuje pretežno kmečko in obrtniško orodje. Kmetijstvo je bilo v preteklosti v naših krajih glavna gospodarska panoga. Veliko eksponatov je povezanih s konjeništvom, saj je bilo sredi 19. stoletja na Vranskem in okolici več glav konj kot po celi Savinjski dolini. Ker je v teh krajih doma tudi hmeljarstvo, je veliko orodja povezanega s to dejavnostjo.

Med obrtniški panogami so bile v naših krajih najbolj razširjene kovaštvo, usnjarstvo, mizarstvo in sedlarstvo. V zbirki je ohranjena celotna kovačnica z nekaterimi kosi orodja, ki so stari preko dvesto let.

Posebno mesto v zbirki ima soba, kjer so prebivale dekle. V sobi so shranjeni predmeti, ki so se uporabljali v hiši – od pohištva do gospodinjskih pripomočkov, keramike, slik.

Cilji in ukrepi

Ohranjati dosežene standarde hranjenja in sodobnega predstavljanja kulturne dediščine:

- urejanje oz. obnova premične in nepremične kulturne dediščine v upravljanju;
- sodelovanje na razpisih, povezanih s kulturno dediščino;
- izdelava vsebinskih programov za oživljanje kulturne dediščine v upravljanju.

KULTURNI DOM VRANSKO

Kulturni dom Vransko je bil zgrajen leta 1978. V pritličju so vhodna avla, dvorana in sanitarije, v zgornjih prostorih pa je leta 2002 v obnovljenih prostorih začela delovati Občinska knjižnica Vransko. Pritličje je bilo temeljito obnovljeno leta 2009. V zaodru so garderoba, sanitarije in sejna soba za društvene sestanke. Dvorana je opremljena z 200 stoli. Primerna je za lutkovne in gledališke predstave, proslave, koncerte, predavanja, seminarje, sestanke in srečanja. Kulturni dom s svojo opremo in tehniko zagotavlja kvalitetno izvedbo dogodkov, v bodoče pa bo potrebno razmisliti o prenovi notranje opreme in nabavi sodobne avdiovizualne tehnične opreme.

V Kulturnem domu Vransko opravljata dejavnost ZKTŠ Vransko in Občinska knjižnica Vransko.

Dvorana kulturnega doma je vedno na razpolago društvom za vaje. V kulturnem domu imajo svoje prostore Folklorno društvo Vransko, Literarno društvo LlvRA Vransko in Planinsko društvo Vransko.

3.8 CILJI IN UKREPI ZA OBDOBJE 2025–2028

GLAVNI CILJI

- Spodbujanje dostopa do kulture za vse generacije: razviti programe, ki bodo omogočali dostop kulture vsem generacijam, osebam s posebnimi potrebami in starostnim skupinam.
- Ohranjanje in promocija kulturne dediščine: ohranjanje, obnavljanje in promocija kulturne dediščine občine.
- Spodbujanje kulturnega turizma: razviti kulturni turizem kot pomemben gospodarski sektor, s poudarkom na ohranjanju lokalne identitete in spodbujanju trajnostnega turizma.
- Podpora umetnikom in ustvarjalcem: spodbujati lokalno umetnost, ustvarjalnost, nuditi podporo projektom in predstavitev.
- Sodelovanje z lokalno skupnostjo: okrepiti sodelovanje z lokalnimi društvi, šolami, kulturnimi ustanovami, podjetji za razvoj kulturnih prireditev in skupnih projektov.

UKREPI

Razvoj kulturne infrastrukture

- Obnova kulturnih objektov: zagotoviti sredstva za obnovo in adaptacijo kulturnih objektov, kot so kulturni dom, knjižnica in gledališka dvorana, da bodo omogočali večjo fleksibilnost in kakovostno izvedbo kulturnih dogodkov. Poudarek naj bo na dostopnosti za vse, vključno z osebami s posebnimi potrebami.
- Povečanje kulturnih prostorov: razviti manjše razstavne in ustvarjalne prostore ter galerije, kjer bodo lahko lokalni umetniki in ustvarjalci izvajali svoje projekte in razstave. Prav tako je pomembno razviti prostore za interaktivne kulturne dejavnosti, kot so delavnice in srečanja z umetniki.

- Ureditev kulturnih poti: razviti in opremiti tematske poti, ki vključujejo kulturno dediščino (zgradbe, spomeniki, etnološki objekti) in sodobne umetniške projekte.

Kulturni turizem

- Razvoj kulturnih festivalov: vsako leto organizirati kulturne festivale, ki bodo osredotočeni na različne umetniške zvrsti (glasba, ples, gledališče, film, etnologija). Ti festivali bodo privabili turiste in povečali prepoznavnost občine.
- Kulturne poti in tematski ogledi: razviti tematske ogleda, ki vključujejo kulturno dediščino, zgodovinske spomenike in sodobno umetnost. To vključuje pripravo brošur, mobilnih aplikacij in spletnih platform za enostavno dostopnost teh vsebin.
- Povezovanje z lokalnimi turističnimi organizacijami: sodelovati z lokalnimi turističnimi agencijami za oblikovanje paketov, ki vključujejo ogleda, obiske razstav, delavnice in kulturne prireditve.

Podpora umetnikom

- Umetniške rezidence: v bodočnosti razmisliti o zagotovitvi prostorov za umetniške rezidence, kjer bodo lokalni in tuji umetniki imeli priložnost za ustvarjanje in predstavitev svojih del. Občina bo nudila podporo pri organizaciji razstav in dogodkov za umetnike, ki bodo prinesli svoje ideje v lokalno skupnost.
- Podpora za projekte in natečaje: spodbujati umetniške projekte, kot so razstave, predstave, koncerti in drugi kulturni dogodki ter ustvarjalnost lokalnih umetnikov preko javnih razpisov in natečajev.

Sodelovanje z lokalno skupnostjo

- Vključevanje lokalne skupnosti: sodelovati z lokalnimi društvi, šolami in zainteresirano javnostjo pri organizaciji kulturnih dogodkov, ki vključujejo nastope, razstave, delavnice in druge prireditve, ki bodo imeli pomen za lokalno skupnost. Prav tako bi spodbujali prostovoljstvo na kulturnih dogodkih.
- Razvoj kulturnih partnerstev: okrepiti partnerstva z lokalnimi podjetji, občinskimi institucijami, šolami in drugimi organizacijami za skupno izvajanje kulturnih projektov, kot so delavnice, festivali in umetniške razstave.

Investicijski in vzdrževalni ukrepi

- Nadgradnja scenske razsvetljave in nabava avdio sistema v dvorani kulturnega doma.
- Ureditev prezračevalnega sistema v dvorani kulturnega doma.
- Notranja prenova Schwentnerjeve hiše.
- Ureditev vrta pred Schwentnerjevo hišo.

Pogoji za doseg ciljev in ukrepov:

- ustrezna finančna sredstva za izvajanje dejavnosti in nabavo opreme,
- naklonjenost sponzorjev in donatorjev,
- ustrezno število in usposobljenost delavcev,
- zagotavljanje drugih pogojev za opravljanje poslanstva zavoda z veliko naklonjenostjo in razumevanjem lokalne skupnosti.

4. LJUBITELJSKA KULTURNA DEJAVNOST

4.1 FOLKLORNO DRUŠTVO VRANSKO

Društvo je bilo ustanovljeno maja 2006 in šteje danes 21 članov.

V društvu posvečajo veliko pozornost ne le plesu in petju, temveč tudi ohranjanju ljudskih običajev iz domačega okolja.

Do sedaj so prikazali in tudi posneli ljudske običaje: šranganje, velikonočne običaje, postavljanje mlaja na star način, žetev in žive jaslice.

V društvu deluje tudi sekcija godcev »POLHI«, ki so že posneli svoj prvi CD.

Društvo je v teh letih izdelalo trojna oblačila – kostume in sicer:

Štajerska delovna oblačila in praznične kostume z Vranskega in okolice, s konca 19. stoletja. V letu 2023 pa je skupina pričela z izdelavo gorenjskih prazničnih kostumov iz sredine 19. stoletja.

Že od vsega začetka se FS udeležuje vseh območnih in medobmočnih srečanj folklornih skupin, ki jih organizira JSKD. Že večkrat so gostovali v tujini: Nemčiji, Avstriji, Hrvaški, Italiji in Makedoniji.

Skupina pa se seveda z veseljem udeleži festivalov širom po Sloveniji, najraje pa zaplešejo pred domačim občinstvom na Vranskem.

4.2 LITERARNO DRUŠTVO LIVRA VRANSKO

Literarno društvo LivRA Vransko je bilo ustanovljeno jeseni 2003 z namenom druženja članov, ki bodo v društvu načrtovali in izvajali svoj program in aktivnosti na področju literarne in druge kulturne dejavnosti. V začetku so bili dejavni predvsem na literarnem področju. Udeleževali so se raznih srečanj literatov, sodelovali na natečajih, na Vranskem pa uspešno organizirali Kavarniške večere, na katerih so se predstavljali člani ter člani sorodnih društev s poezijo, prozo in glasbo. Kasneje so se povezali z GLD Aletheia Žalec in ko je njihova dejavnost prerasla domači okvir, so se Kavarniški večeri nadaljevali v Žalcu, kasneje v Grižah. Poleg literarne sekcije je pričela delovati še dramska, ki so jo poimenovali ZOHN TEATER. Na oder so postavili dve gledališki predstavi v režiji Tomaža Mahkovića. Ko se je Tomaž Mahković, sicer gonilna sila društva, odselil z Vranskega, je društvo prešlo v mirovanje. Vzporedno je Frenk Železnik v sodelovanju z ZKTŠ zbral skupino otrok in začel vaditi otroško predstavo Žogica Nogica. Po uspešni premieri in gostovanjih se je porodila ideja, da bi se raje vključili v društvo. Zato so se leta 2011 povezali s člani Literarnega društva LIVRA, sklicali občni zbor in imenovali novega predsednika.

V društvu delujejo štiri sekcije: otroška gledališka skupina, odrasla gledališka skupina, MePZ LIVRA in literarna sekcija. Vsi skupaj pomagajo ustvarjati kulturni utrip v občini, sodelujejo na prireditvah ob državnih praznikih, na občinskih prireditvah ter vsako leto predstavijo svojo produkcijo.

4.3 OSNOVNA ŠOLA VRANSKO-TABOR

Osnovna šola Vransko-Tabor je vzgojno-izobraževalni zavod, ki opravlja predšolsko in osnovnošolsko vzgojno-izobraževalno dejavnost na centralni šoli in podružnični šoli Tabor ter enotah vrtca Vransko in Tabor. V šolski okoliš centralne šole Vransko spadajo naselja: Brode, Čeplje, Čreta, Jeronim, Limovce, Ločica, Prapreče, Prekopa, Selo, Stopnik, Tešova, Vologa, Vransko, Zahomce, Zajasovnik-del, Zaplanina, Bistrica, Prekopa, Vindija. V okoliš podružnične šole pa: Črni Vrh, Ojstriška vas, Pondor, Kapla, Loke, Miklavž, Tabor. Ustanoviteljici Osnovne šole Vransko-Tabor sta občini Vransko in Tabor. Osnovna šola Vransko-Tabor se s svojim delovanjem vključuje v življenje lokalne skupnosti in širše družbene skupnosti ter si prizadeva za socialni in kulturni razvoj občanov. V ta namen se šola povezuje z društvi, organizacijami in občino, tako da na kulturnih dogodkih v kraju sodelujejo zaposleni v šoli in vrtcu. Z otroki in učenci pripravljajo točke kulturnega programa ali tudi prireditve v celoti. Šola je za svoje kvalitetno delo na kulturnem področju že drugič pridobila naziv kulturna šola, ki ga podeljuje Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

Za uresničevanje svoje vloge v lokalnem okolju šola organizira različne oblike kulturnih dejavnosti, in sicer: komemoracijo ob dnevu spomina na mrtve, ki je bila v zadnjem letu hkrati izvedena kot občinska prireditev, v preteklih letih pa posebej kot šolska na zadnji dan pred jesenskimi počitnicami in posebej kot občinska na 31. 10., prireditev Otroci pojejo slovenske pesmi in se veselijo, proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku (v zadnjem letu združena občinska in šolska proslava kot popoldanski kulturni dan, v preteklih letih je šola sodelovala s prilagojenimi točkami šolske proslave na občinski prireditvi), sodelovanje na tradicionalnem pustnem karnevalu (na delovno soboto sodeluje celotna šola s skupinskimi maskami), literarno dopoldne z gostom (za javnost odprta prireditev ob zaključku šolskega literarnega in likovnega natečaja s podelitvijo bralnih značk, ob tej priložnosti izide šolsko glasilo kot zbornik literarnih in likovnih prispevkov, ki ga prejme vsak sodelujoči učenec), proslavo ob dnevu državnosti. Vse šolske prireditve so odprte za javnost. Šola sodeluje pri pripravi programa za srečanje starejših občanov, sodeluje z glasbenimi točkami na prižigu lučk v kraju, prireja koncerte pevskih zborov in njihove številne nastope, zbori sodelujejo na medobčinski reviji pevskih zborov, na Zborovskem BUM-u, šola obeležuje svetovne dni, sodeluje na številnih likovnih in literarnih natečajih, gostuje z gledališkimi in lutkovnimi predstavami na različnih lokacijah, pripravlja samostojne razstave, organizira ogled gledaliških, baletnih, opernih, filmskih predstav in obisk knjižnega sejma, spoznavanje kulturne dediščine Vranskega, Slovenije in zamejstva, srečanja z literarnimi in likovnimi ustvarjalci, izvajanje interesnih dejavnosti in v zadnjem letu dejavnosti razširjenega programa (področja: pevski zbor, dramsko, likovno, literarno ustvarjanje, fotografija, film) in izbirnih predmetov po izboru učencev (gledališki klub, šolsko novinarstvo) z namenom kulturnega osveščanja učencev, razna tekmovanja in prireditve (Bralna značka, Vesela šola, knjižni kviz, Naša mala knjižnica itd.), kulturno-umetniške prireditve širših razsežnosti (tradicionalni dobrodelni koncert) izdaja glasilo, spominskih publikacij, sodelovanje v projektu Rastem s knjigo (obisk občinske knjižnice na Vranskem in medobčinske v Žalcu).

Cilji v obdobju 2025-2028: nadaljevanje kvalitetnega vzgojno-izobraževalnega procesa, izvajanje aktivnosti s kulturnega področja po dosedanjem programu, ohranitev naziva kulturna šola, sodelovanje pri organizaciji proslav ob krajevnih in državnih praznikih v lokalni skupnosti, sodelovanje z drugimi organizacijami in kulturnimi ustvarjalci v občini.

4.4 GLASBENA ŠOLA »RISTO SAVIN« ŽALEC

Vizija šole

Glasbena šola »Risto Savin« Žalec želi ostati uveljavljena, družbeno odgovorna nosilka glasbenega izobraževanja. Delovanje šole mora biti prepoznavno po kakovostnem in odličnem izobraževalnem

delu. V ljudeh želimo prebuditi potrebo po aktivnem ali pasivnem ukvarjanju s kulturo. Vzgojiti želimo ljubiteljske glasbenike, bodisi izvajalce ali poslušalce. Z našim delom želimo vzgojiti razgledane ljudi in jih na kulturno-glasbenem področju obogatiti z dodatnim znanjem. Tiste učence, v katerih prepoznamo večjo nadarjenost in ljubezen do glasbe, pa želimo usmeriti na pot nadaljnega glasbenega izobraževanja. Prepoznavnost tistih, ki se bodo odločili, da njihovo glasbeno pot nadaljujejo na srednji šoli, mora biti prav tako jasna kot njihovo znanje s katerim so prišli na srednjo šolo. Prav za vse pa si želimo, da bi za vedno obdržali ljubezen do glasbe, pa čeprav v nekem oddaljenem skritem kotičku srca.

Šolski okoliš

Šolski okoliš je določen s 6. členom Odloka o ustanovitvi vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola »Risto Savin« Žalec in obsega območje občin ustanoviteljic.

Glasbena šola »Risto Savin« Žalec deluje torej na področju občin Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec. V občini Vransko delujemo v okviru prostorov osnovne šole. Ker so prostori neprimerni za dejavnost glasbenega izobraževanja, so v bodoče želimo oziroma potrebujemo nove prostore in to čimprej.

Svoje oddelke imamo v vseh občinah, razen v občini Tabor.

Povezovanje šole: sodelovanje z drugimi šolami, vrtci ter kulturno umetniškimi organizacijami

Šola se povezuje praktično z vsemi javnimi zavodi na področju celotnega šolskega okoliša, z vsemi kulturnimi ustanovami, lokalnimi skupnostmi in vrtci, kot tudi z društvi. Povezovanje šole in vključevanje šole v različne projekte je izjemno uspešno in odraz uspešne promocije šole ter uresničevanja vizije šole. Tako šola vsako leto organizira ali prispeva program na več kot 300 prireditvah na področju šolskega okoliša. Sodelovanje v okviru šolskega leta je načrtovano z vsakoletnim Letnim delovnim načrtom, ki je kot po pravilu vsako leto še presežen. Takšno sodelovanje in vpetost naše dejavnosti v okolje bomo gojili tudi v bodoče.

Glasbena šola sodeluje z vsemi vzgojno varstvenimi ustanovami, osnovnimi šolami, različnimi društvi, občinami in zavodi za kulturo na področju naše regije na naslednje načine:

- s posebnimi abonmajskimi programi za otroke vrtca in nižjih razredov osnovnih šol, ki so prilagojeni njihovi starosti in primerno komentirani;
- na področju ugotavljanja glasbene nadarjenosti otrok;
- pri raznih kulturnih prireditvah;
- pri koordinaciji dela učencev glasbene šole, ki so istočasno učenci OŠ;
- pri usmerjanju učencev v študij glasbe;
- pri poklicnem usmerjanju osnovnošolcev in srednješolcev;
- pri sodelovanju na različnih prireditvah po vsej regiji;
- sodelovanje pri različnih projektih in pri izvedbi abonmajskih koncertov v okviru organizacije različnih organizatorjev;
- sodelovanje pri odprtih razstav ter humanitarnih prireditvah (domovi za ostarele).

4.5 JAVNI SKLADI RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI – OBMOČNA IZPOSTAVA ŽALEC

PREDSTAVITEV

Z ustanovitvijo Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) je bila postavljena pomembna kulturna mreža 59 območnih izpostav Sklada, ki pokriva celotno ozemlje Slovenije, sega pa tudi v zamejstvo in mednarodni prostor ter tako omogoča dostop do pomembnejših kulturno-umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Celovita, profesionalna mreža za vsestranski razvoj ustvarjalnih potencialov v kulturi skozi programe omogoča osebno rast in kulturno povezovanje, spodbuja programe kulturne vzgoje ter vseživljenjskega učenja in krepi kompetence, znanja ter sposobnosti. JSKD organizira kulturne prireditve in izobraževalne oblike, izdaja revije ter druge publikacije, strokovno in organizacijsko pomaga kulturnim društvom ter njihovim zvezam v Sloveniji in zamejstvu. Večina programov in projektov različnih zvrsti in zahtevnosti je namenjenih prostočasnim kulturnim dejavnostim, hkrati pa 59 območnih izpostav sklada s kulturnim posredništvom omogoča dostop do pomembnejših kulturno-umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Vloga sklada je še posebno pomembna z vidika dostopnosti kulturnih vrednot, saj je z 59 izpostavami v marsikaterem okolju, zlasti pa zunaj večjih urbanih središč, edini ponudnik in posrednik kulturnih dogodkov. Sklad je član regionalne kulturne povezave dežel Srednje in Jugovzhodne Evrope (ECuCo) ter evropske mreže prostočasnih kulturnih organizacij ENVAA (<http://www.envaa.org>). Poslanstvo Javnega sklada za kulturne dejavnosti – Območne izpostave Žalec se odraža v motu »Kultura za vsak čas – strokovna, organizacijska in finančna podpora kulturnim dejavnostim«, prek daljno ročne vizije pa Sklad poskuša povečati dostopnost kulturnih dobrin in kakovost kulturnega udejstvovanja v celotnem slovenskem kulturnem prostoru.

NALOGE JAVNEGA SKLADA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

- Organizacija in posredovanje kulturnih prireditev,
- priprava seminarjev, delavnic, tečajev, kolonij,
- izdaja revij in drugih publikacij,
- sofinanciranje kulturnih projektov na podlagi javnih razpisov in pozivov, izvedba manjših investicij v prostore in opremo,
- podeljevanje priznanj za izjemne dosežke in dolgoletno kulturno delo;
- priprava programov in projektov na naslednjih kulturnih področjih:
 - o glasba: zborovstvo in instrumentalna,
 - o gledališče in lutke,
 - o folklorni programi,
 - o etno programi,
 - o likovni programi: kiparstvo, slikarstvo, keramika, fotografija,
 - o film in video,
 - o sodobni ples,
 - o literatura,
 - o založništvo.

JSKD – OI Žalec z izvedbo svoje programske sheme in namenskega financiranja skrbi za izvedbo javnega interesa na tem področju, t. j. za izvedbo kulturne vzgoje ter sistema izobraževanj širokega kroga ustvarjalcev, ohranjanja nesnovne kulturne dediščine in mednarodnega sodelovanja ter povezovanja. Pomembno je spodbujanje medkulturnega dialoga s podporo kulturnega udejstvovanja pripadnikov drugih narodov in narodnosti v Sloveniji, tako s sofinanciranjem programov in projektov prek javnega poziva, kot z organizacijsko in strokovno pomočjo pri izpeljavi nekaterih prireditev.

CILJI IN USMERITVE

S strategijo razvoja se opredeljujejo pglavitni cilji in usmeritve, ki bodo določali ravnanje Sklada v naslednjih letih z namenom, da bi se kot trdna in vitalna organizacija, katere pglavitna naloga je spodbujanje ustvarjalnosti, ustrezno odzival na potrebe okolja, izpolnil pričakovanja ustanovitelja ter se utrdil kot eden od pomembnejših dejavnikov na področju kulture tudi v mednarodnem prostoru. JSKD mora ostati prepoznavna kulturna mreža, ki deluje tako znotraj skupnega slovenskega kulturnega prostora kot v mednarodnih stikih, podpira razvoj društvenih in drugih neinstitucionalnih kulturnih dejavnosti, ustvarja ter posreduje kulturne in izobraževalne programe ter projekte.

SODELOVANJE

Sklad bo v sodelovanju z ZKTŠ Vransko in kulturnimi društvi na Vranskem skrbel za:

- pomoč pri organizaciji pomembnejših projektov kulturnih društev,
- posredovanje informacij,
- pomoč društvoma pri prijavljanju na razpise/pozive za sofinanciranje na lokalnem državnem ter mednarodnem nivoju,
- izobraževalne oblike za potrebe društev in zveze za člane ter strokovne vodje,
- pomoč pri iskanju strokovnih mentorjev,
- navezovanje stikov z drugimi sorodnimi društvi zunaj domačega prostora, v širšem slovenskem prostoru in tudi v tujini.

Sklad bo podpiral čim bolj pestro kulturno produkcijo, uvajanje novih dejavnosti v delo kulturnih društev in skupin, ki nagovarjajo različne generacije ustvarjalcev ter občinstva.

Tako bo kulturne skupine in posamezne ustvarjalce spodbujal k izkoriščanju neinstitucionalnega ter nepoklicnega statusa za polno svobodo ustvarjanja in eksperimentiranja ter po drugi strani podpiral vrhunske dosežke, zlasti v okviru klasičnih društvenih dejavnosti.

Preostale prireditve Sklada bodo organizirane na področju vokalne in instrumentalne glasbe, gledališča in lutk, folklorne dejavnosti, sodobnega plesa, literarne in likovne dejavnosti, ki bodo selekcionirane na podlagi ocenjevanj ter analiz strokovnih spremljevalcev, poleg tega pa bo sčasoma uvedel tudi nova področja, za katera se bo izkazal interes.

ORGANIZIRANOST PRIREDITEV PO NIVOJIH

Pregledne prireditve bodo organizirane na dveh različnih nivojih (območni in medobmočni – regijski) in stopnjah zahtevnosti.

OBMOČNA RAVEN

Območne prireditve bodo namenjene spremljanju dela društev in skupin, ki delujejo na območju izpostave; v posamičnih primerih tudi na območju več izpostav. Vsako kulturno društvo, ki bo to želelo, bo imelo enkrat na leto možnost predstavitve svojih dosežkov. S tem bo JSKD uresničeval tudi pomembno socialno funkcijo s predstavljanjem raznolike socialne strukture; pri tem kakovost ni najpomembnejše merilo. Prireditve bodo strokovno spremljali selektorji. Ti bodo posebej spremljali znanje vodij in opozarjali na možnosti dopolnilnega izobraževanja. Območna raven izobraževanja bo ponujala temeljna znanja s posameznih področij. Posebni programi bodo namenjeni spodbujanju dejavnosti na manj razvitih področjih.

MEDOBMOČNA (REGIJSKA) RAVEN

Območne izpostave bodo tudi v prihodnje povezane v medobmočne (regijske) koordinacije (JSKD OI Žalec v koordinacijo Celje), kar omogoča povezovanje dejavnikov tudi zunaj lokalnega kroga. S tem se bodo krepile regionalne povezave in spodbujal skladen regionalni razvoj. Regijski programi predstavljajo kakovosten timski pristop in sledenje enakomernemu razvoju dejavnosti po posameznih področjih (glasba, gledališče itd.) kot izhodišču za regijsko načrtovanje. Prireditve na regijskem nivoju bodo strokovno spremljali določeni regijski selektorji, ki bodo ogledane programe temeljito proučili in jih ob zadovoljivi kakovosti uvrstili na najvišjo – državno raven.

IZOBRAŽEVANJE

Izobraževalne oblike bodo pokrivalo vsa področja ustvarjanja, vse socialne, starostne in izobrazbene skupine. Še posebno pozornost bo Sklad namenil mentorjem obšolskih kulturnih dejavnosti. Z izobraževanjem udeleženci pridobivajo osnovno znanje specifičnih področij, za katera v mnogih primerih niti ne obstajajo formalne oblike izobraževanja (folklor), ali nadgrajujejo obstoječa znanja.

SEMINARJI IZPOSTAVE JSKD

JSKD bo na letni ravni organiziral brezplačne seminarje za dobro zastopana področja ljubiteljske kulture (zborovska, folklorna, literarna, likovna in gledališka dejavnost), s katerimi bo nudil udeleženkam in udeležencem nadgradnjo znanja ter s tem dvig kakovosti zastopanih dejavnosti.

Ob zadostnem zanimanju in povpraševanju po še neuveljavljenih dejavnostih (lutke, sodobni ples, mažoretke, filmska dejavnost itd.) bo JSKD spodbujal izobraževanje na teh področjih ter se po svojih močeh trudil za njihov kakovostni zagon in napredek.

SEMINARJI CENTRALE

Seminarji, ki jih organizira centralna služba JSKD v Ljubljani, imajo večjo širino, saj ponujajo eminentnejše predavatelje (tudi iz tujine) in boljšo logistiko izvedbe. Seminarji so plačljivi, njihovo trajanje pa variira glede na zahtevnost seminarja, obseg snovi in razpoložljivosti predavatelja. JSKD OI Žalec bo na seminarje s takšno vsebino pošiljal vse interesente, pri katerih bosta vidna potencial in napredek pridobljenega znanja s seminarjev na lokalnem nivoju. Sklad bo po predhodnem dogovoru finančno pomagal udeležencem seminarjev.

ZAKLJUČEK

Ljubiteljska kultura v Občini Vransko je dobro zastopana. Dobro, predvsem pa kakovostno je zastopano področje folklorne dejavnosti, prav tako so na nivoju zastopani pevski zbori osnovne šole Vransko, nadaljnji trud pa bo usmerjen v to, da kvaliteto na regijski nivo dvignemo tudi na ostalih predstavnikih posameznih kulturnih dejavnosti. Ocenjujemo, da je sodelovanje JSKD OI Žalec z društvi in drugimi institucijami (ZKTŠ, Osnovna šola) dobro in nadejamo se sodelovanja, ki bo v prihodnosti prineslo še večjo rast kakovosti posameznikov ter društev. Še naprej si bomo prizadevali k odličnemu sodelovanju z občino Vransko, v smislu kakšnega skupnega organizacijskega projekta kot je državni praznik ob dnevu kulture, likovne kolonije Vransko in podobno.

4.6 OSTALA KULTURA

Pod ostalo kulturo so uvrščene posamezne kulturne aktivnosti oz. kulturni projekti, ki jih izvajajo ostali oblikovalci kulturne podobe občine Vransko.

RAZSTAVA ROŽ IZ KREP PAPIRJA

Na Vranskem ima izdelava cvetja iz papirja dolgoletno tradicijo, saj sega v čase, ko še ni bilo cvetličarn. Takšno cvetje so vpletali tudi v velikonočne butare in prav izdelava cvetnonedeljskih butar v dobrodelne namene pomeni zameetek današnje organizacije vseslovenske razstave rož iz krep papirja. V okviru Društva univerza za tretje življenjsko obdobje deluje sekcija Vranske rož'ce, ki jo je ustanovila Martina Felicijan, zaslužna za ponovno obuditev nekdanjega običaja in spretnosti izdelovanja cvetja iz krep papirja. Ob podpori Občine Vransko je bilo v Športni dvorani Vransko doslej organiziranih že osem množično obiskanih razstav.

5 ZAKLJUČEK

Lokalni program za kulturo Občine Vransko je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki je pripravljen na podlagi veljavne zakonodaje.

V njem je zajeta kulturna vsebina, ki ima v našem okolju že dolgoletno tradicijo. Dodali smo ji vizijo prepletanja kulture z drugimi dejavnostmi, saj verjamemo, da medsebojna sinergija in povezanost na različnih ravneh lahko prineseta dobre rezultate.

Pri pisanju LPK so se povezali predstavniki javnih ustanov in društev, ki delujejo na področju kulture, kar je prvi korak na poti uresničevanja vizije prepletanja kulture s turizmom, športom, gospodarstvom ...